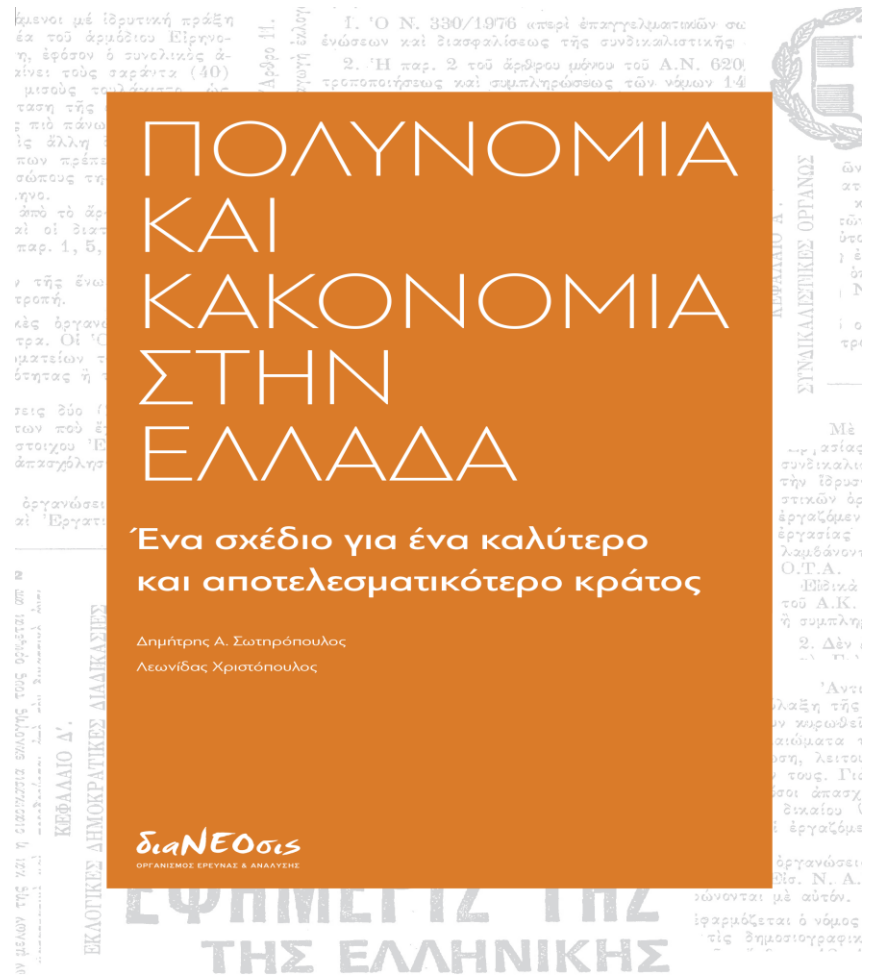

Επενδυτικά Αντικίνητρα: Πολυνομία, κακονομία και απονομή δικαιοσύνης

Φαίη Μακαντάση
Research Analyst

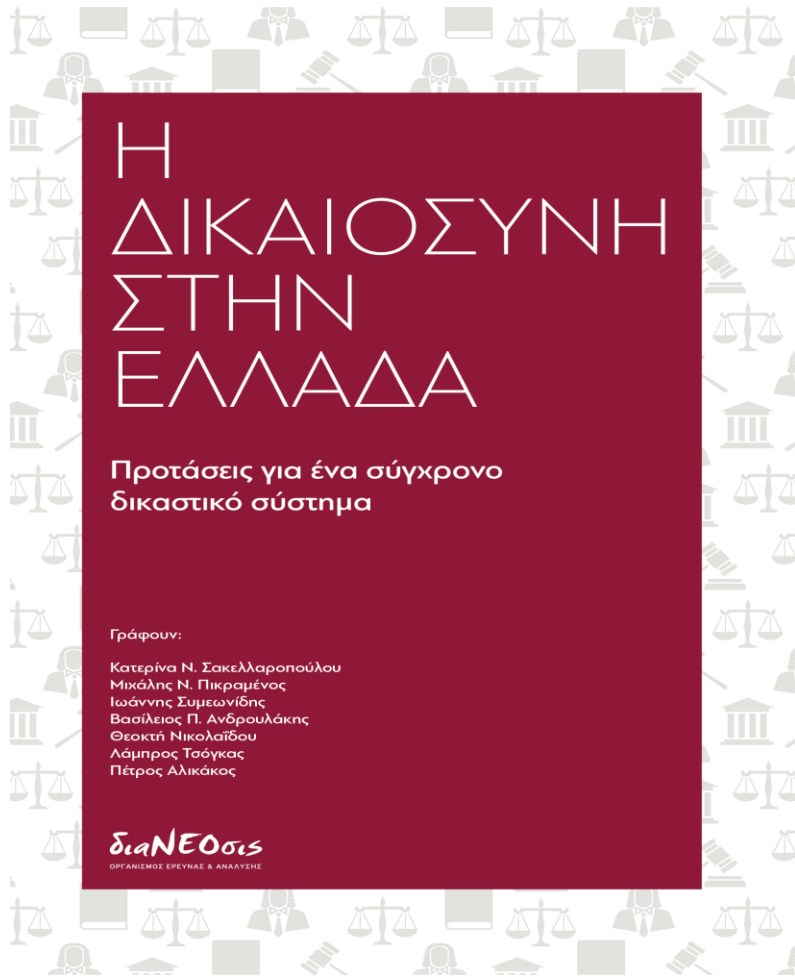

ΠΟΛΥΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΑΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ένα σχέδιο για ένα καλύτερο
και αποτελεσματικότερο κράτος

Δημήτρης Α. Σωτηρόπουλος
Λεωνίδας Χριστόπουλος

ΔιαΝΕΟσις
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Προτάσεις για ένα σύγχρονο
δικαστικό σύστημα

Γράφουν:

Κατερίνα Ν. Σακελλαροπούλου
Μιχάλης Ν. Πικραμένος
Ιωάννης Συμεωνίδης
Βασίλειος Π. Ανδρουλάκης
Θεοκλή Νικολαΐδου
Λάμπρος Τσόγκας
Πέτρος Αλικιάκος

ΔιαΝΕΟσις
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Πολυνομία

- Όγκος: πληθώρα κανόνων δικαίου (νόμων, προεδρικών διαταγμάτων, υπουργικών αποφάσεων)
- Αλλαγή: συχνή αλλαγή της νομοθεσίας σε τομείς πολιτικής

Κακονομία

Αντιφατικοί νόμοι, αντισυνταγματικές διατάξεις, κενά δικαίου, ανακρίβειες στην νομική έκφραση, αδόκιμες εκφράσεις, έλλειψη εμπειρογνωμοσύνης πριν την κατάρτιση των νομοσχεδίων

Πολυνομία + κακονομία **γραφειοκρατία** στη ζωή των πολιτών και των επιχειρήσεων

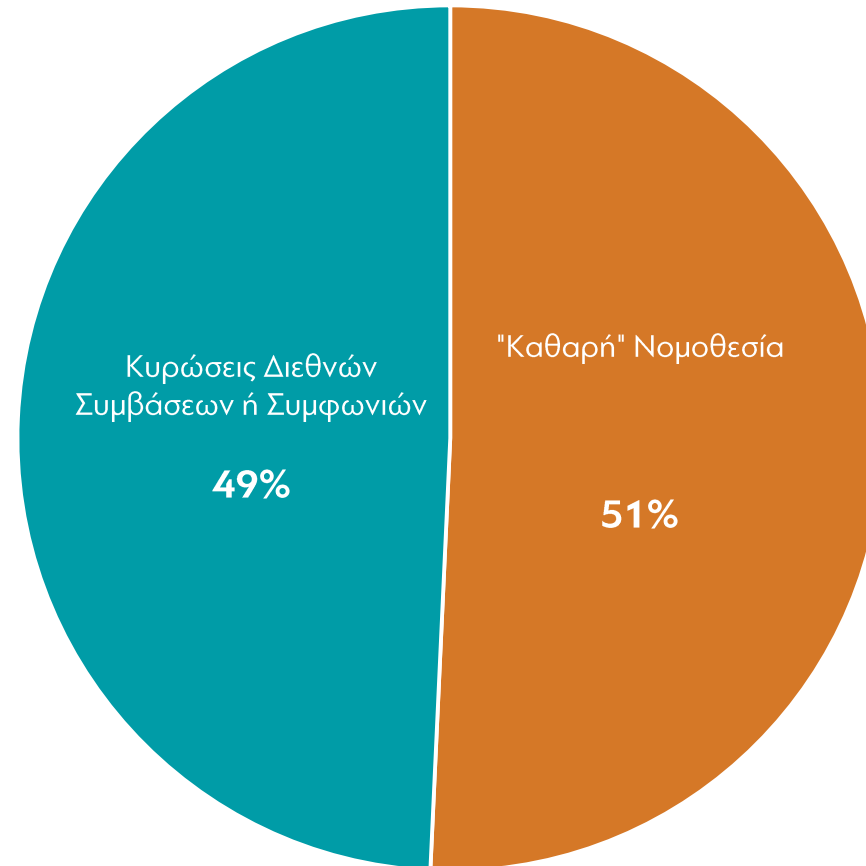
Σημασία του προβλήματος

- i. Αναχώματα της οικονομικής ανάπτυξης-η έλλειψη ασφάλειας δικαίου αποθαρρύνει τους εγχώριους, και κυρίως, τους ξένους επενδυτές.
- ii. Αύξηση των διοικητικών βαρών, καθυστερήσεις στην πραγμάτωση δημόσιων πολιτικών, αυξημένες πιθανότητες δικαστικών εμπλοκών, επιβάρυνση δικαστηρίων με πρόσθετη ύλη.
- iii. Βλάπτεται η δημοκρατία.
- iv. Υποβάθμιση του ρόλου του κράτους σε διεκπεραιωτή της νομοθεσίας.

Βασικά μεγέθη

	Προ Μνημονίου									Μνημόνιο							ΣΥΝΟΛΟ
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
ΦΕΚ Α' Σύνολο	304	338	317	270	321	284	295	266	239	248	275	257	288	281	185	245	4413
Νόμοι	103	111	125	86	127	93	106	103	81	93	129	67	122	95	37	91	1569
Προεδρικά Διατάγματα	409	390	353	268	264	258	246	200	194	152	138	136	177	178	89	133	3585
Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου	1	3	0	0	1	0	1	0	7	2	7	27	6	6	19	0	80
Πράξεις Υπουργικού Συμβουλίου	17	23	13	16	14	13	3	4	9	11	14	23	10	10	26	9	215
Διορθώσεις Σφαλμάτων	23	11	8	13	24	13	19	5	11	6	6	10	9	8	9	14	189
Τράπεζα της Ελλάδος	44	31	27	37	24	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	182
Εφαρμογή Αποφάσεων ΟΗΕ	9	9	4	6	8	13	7	13	9	10	13	8	9	12	12	18	160
Ανακοινώσεις	48	32	27	31	42	15	29	4	0	2	4	0	5	1	1	3	244
Βουλή	4	1	2	3	7	7	2	7	5	9	8	9	9	1	3	13	90
Υπουργικές Αποφάσεις	44	46	38	37	38	36	23	25	14	9	8	9	13	8	5	7	360
Πρόεδρος της Δημοκρατίας	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	4
Εκκλησία	3	9	3	6	6	8	3	8	4	29	8	11	11	16	28	15	168
Συμβάσεις	9	9	3	11	15	4	8	9	10	0	2	1	0	0	1	2	84
ΦΕΚ Β' Σύνολο	1831	1633	2007	1997	1996	1953	2515	2739	2644	2265	3326	3594	3438	3696	3043	4573	43250

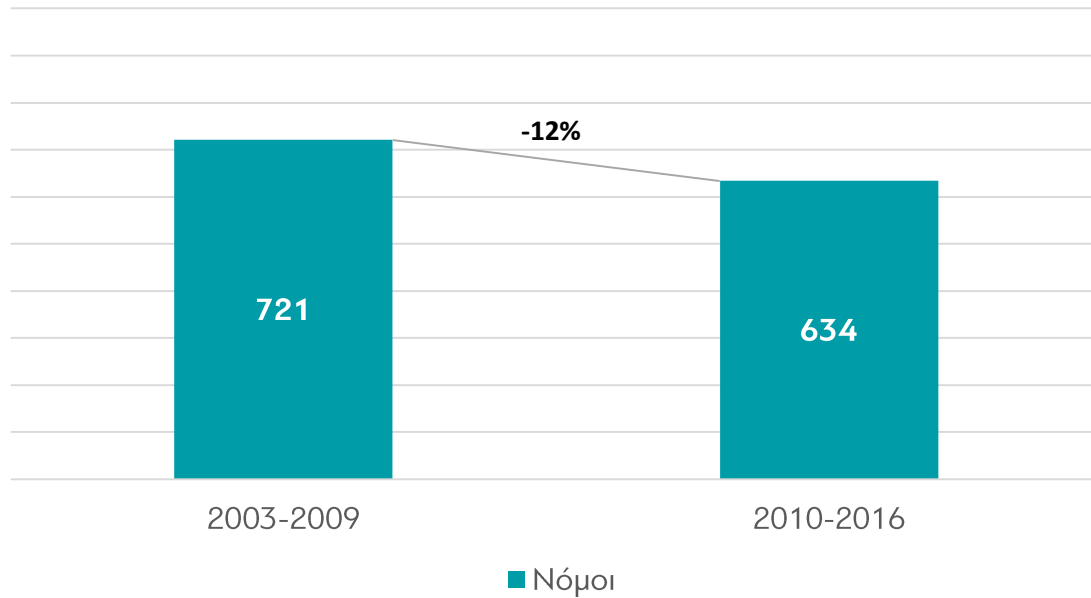
«Καθαρή» νομοθεσία

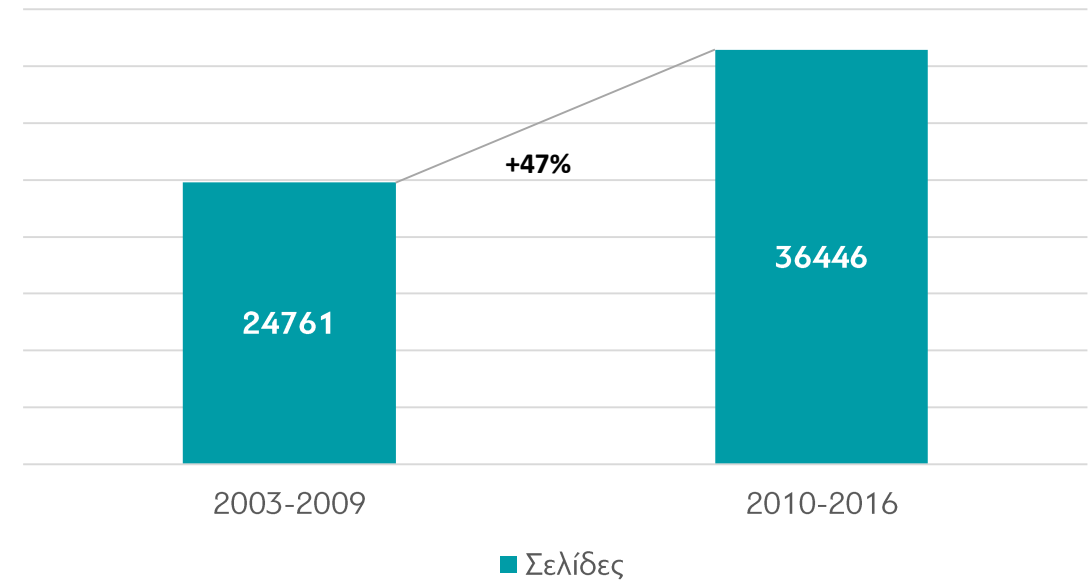
■ "Καθαρή" Νομοθεσία ■ Κυρώσεις Διεθνών Συμβάσεων ή Συμφωνιών

Διαφορές Προ-Μνημονιακής με Μνημονιακή εποχή

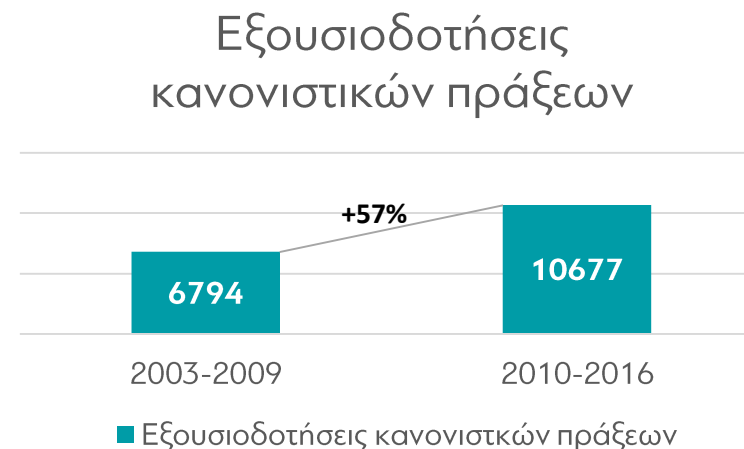
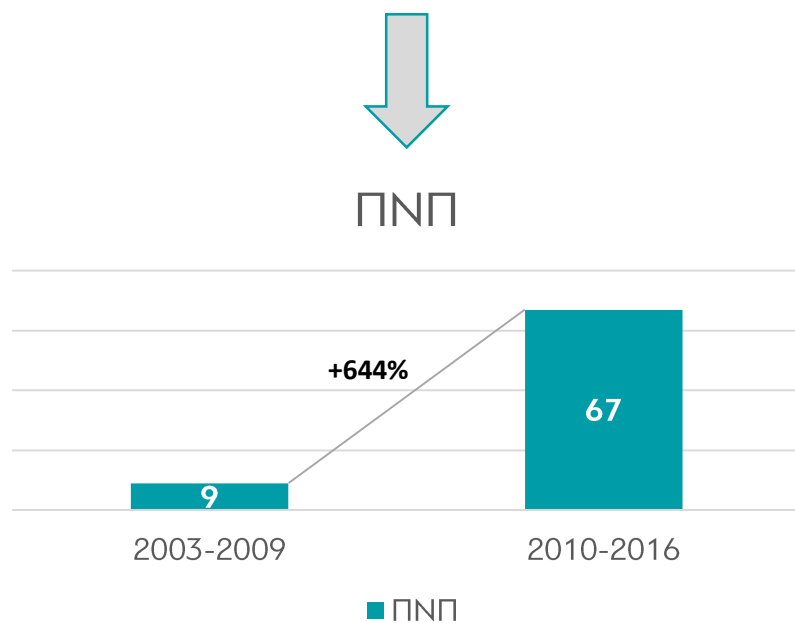
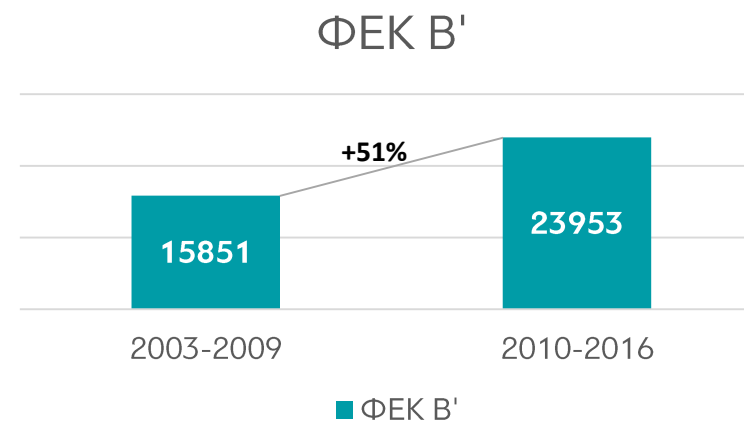
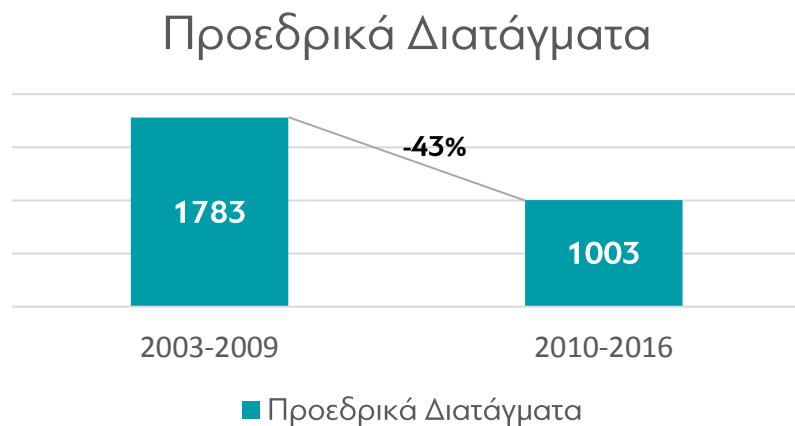
Νομοθεσία

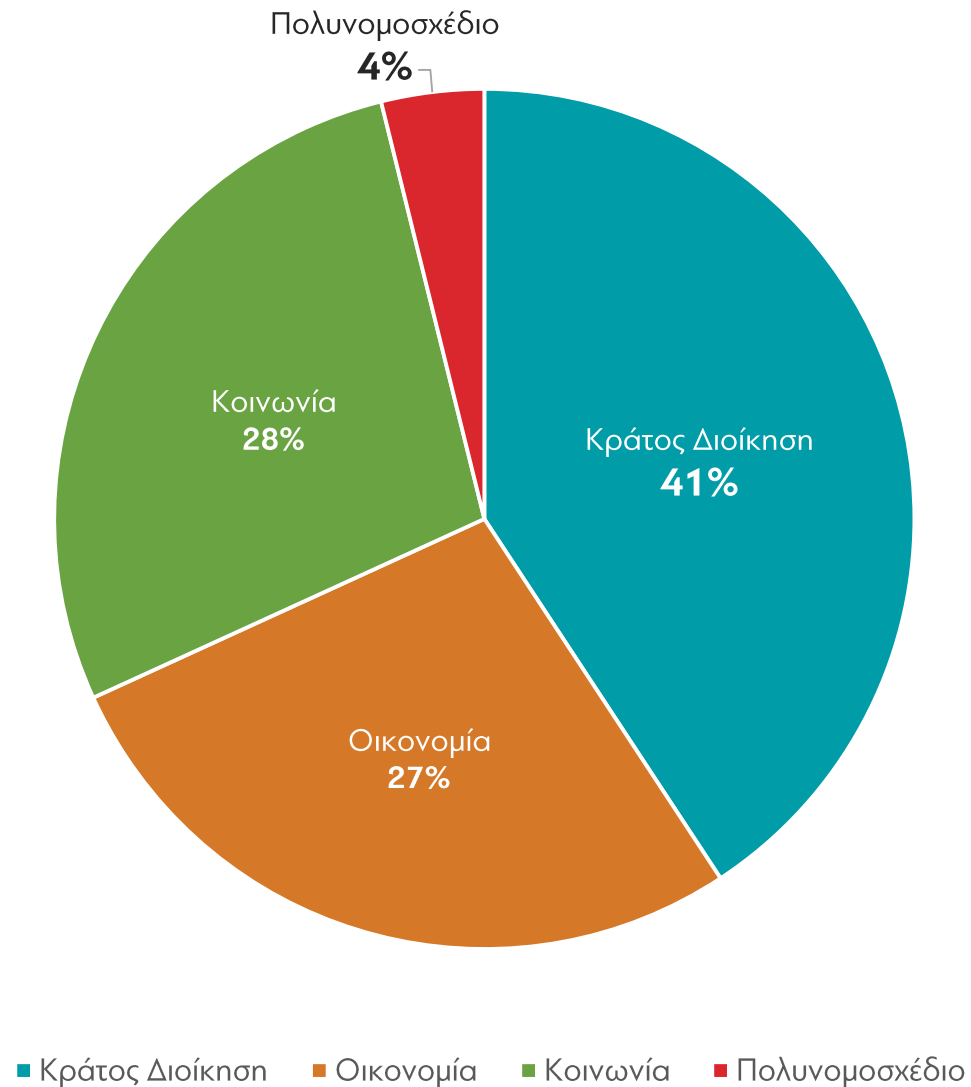
Σελίδες Νομοθεσίας

Διαφορές Προ-Μνημονιακής με Μνημονιακή εποχή

Νόμοι Καθαρής Νομοθεσίας ανά Τομέα Πολιτικής

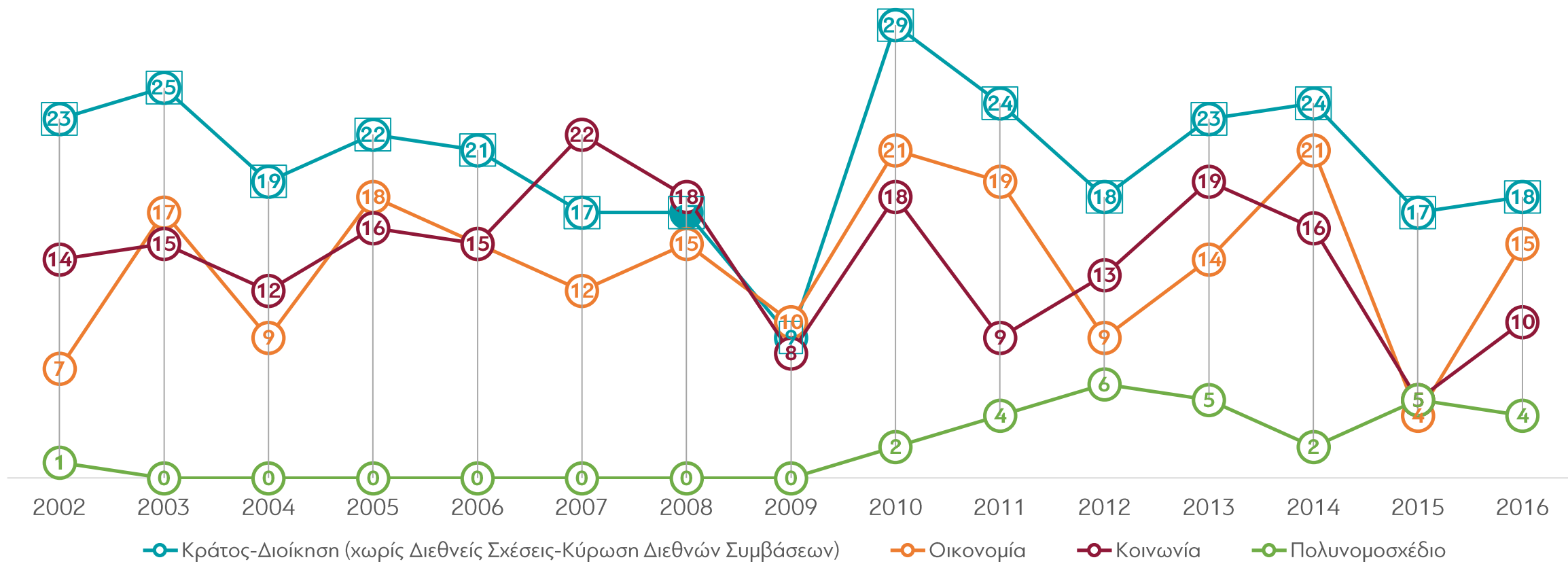

Διαβάστε περισσότερα στο dianeosis.org

Νόμοι Καθαρής Νομοθεσίας ανά Υποτομέα Πολιτικής

Υποτομέας Πολιτικής	Αριθμός	Ποσοστό
Οργάνωση και λειτουργία Κυβέρνησης-Κράτους	69	9%
Δημοσιονομική διαχείριση	69	9%
Επιχειρηματικότητα (Επενδύσεις, Εμπόριο, Βιομηχανία, Ανταγωνισμός)	51	7%
Δικαιοσύνη	49	7%
Φορολογία	37	5%
Χρηματοοικονομικά	36	5%
Υγεία	35	5%
Παιδεία	35	5%
Μεταφορές-Ναυτιλία	32	4%
Πολυνομοσχέδιο	29	4%
Ενέργεια	25	3%
Αστικό Περιβάλλον-Χωροταξία-Υποδομές	25	3%
Κοινωνική Ασφάλιση	23	3%
Διαφάνεια - Πληροφόρηση	21	3%
Ανθρώπινα Δικαιώματα-Κοινωνικές σχέσεις	21	3%
Εσωτερική Ασφάλεια	19	3%
Εθνική Άμυνα	19	3%
Πολιτισμός	18	2%
Γεωργία-Αλιεία	15	2%
Δημόσιες Συμβάσεις	14	2%
Πρόνοια-κοινωνική συνοχή	14	2%
Φυσικό Περιβάλλον	14	2%
Απασχόληση-Εργασιακές σχέσεις	13	2%
Αθλητισμός	13	2%
Προστασία καταναλωτή	12	2%
Επαγγέλματα (Πρόσβαση, Άσκηση, Δικαιώματα)	11	1%
Ιθαγένεια-Μεταναστευτική Πολιτική	9	1%
Τουρισμός	9	1%
Ερευνα, Τεχνολογία, Καινοτομία	7	1%
Τηλεπικοινωνίες	7	1%

Διαχρονική Εξέλιξη Νομοθεσίας ανά Τομέα

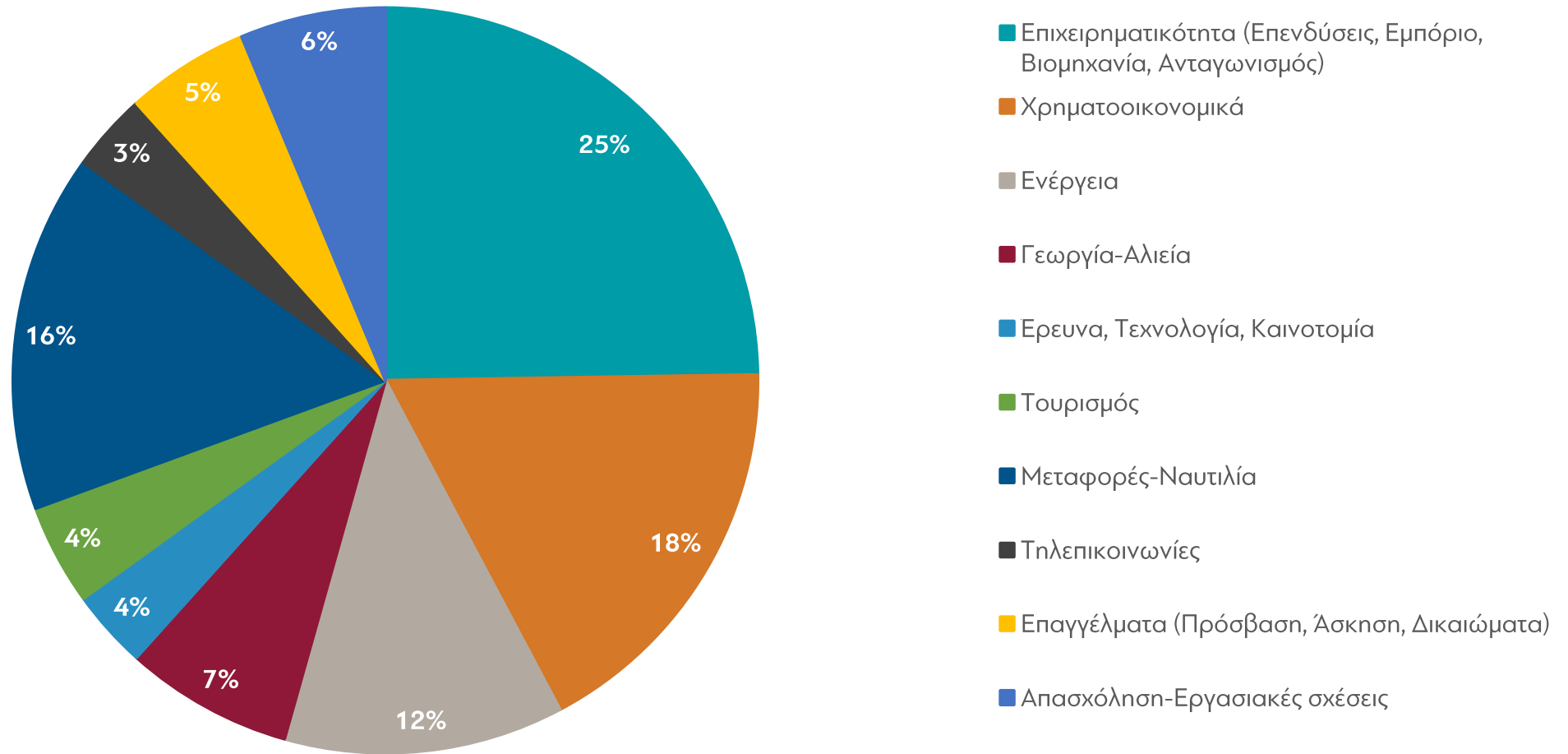
Ανάλυση νομοθεσίας 2002-2016

- **Εξουσιοδοτήσεις κανονιστικών πράξεων:** 18.638, δηλαδή:
 - 12 με 13 ανά νόμο (στο μεικτό σύνολο) και σχεδόν 25 ανά νόμο (στο καθαρό σύνολο)
 - Στο σύνολο των 26.235 άρθρων της μεικτής νομοθεσίας, το 71% περιέχει τέτοιου είδους εξουσιοδοτήσεις
 - Διαφοροποιήσεις ανά πεδίο πολιτικής: προβληματική η παιδεία με πάνω από μια εξουσιοδότηση ανά νόμο

- **Μεταβατικές διατάξεις:** 3.099, δηλαδή 4,12 μεταβατικές διατάξεις ανά νόμο (στο καθαρό σύνολο)

- **Άλλες ή συναφείς διατάξεις:** 4.576, δηλαδή 17,4% επί των συνολικών άρθρων της μεικτής νομοθεσίας
 - Τα έτη 2013-2016, το ποσοστό κυμαίνεται μεταξύ 20% και 30%.

Ανάλυση Νόμων Τομέα Οικονομίας 2002-2016

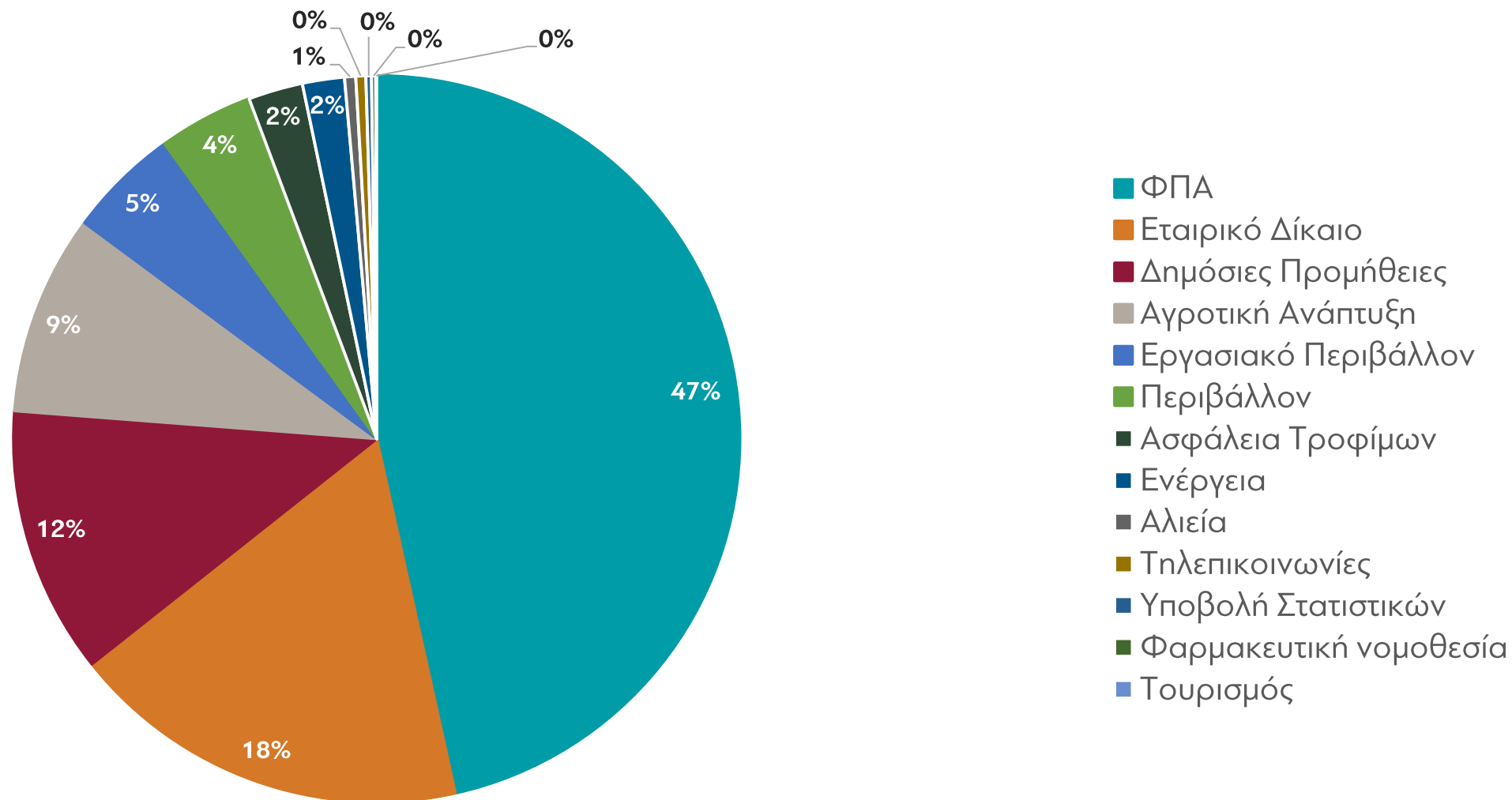
Ανάλυση Νομοθεσίας για τη Φορολογία 37 Νόμοι την 15ετία (2002-2016)

Πίνακας 11: Ανάλυση Νομοθεσίας για τη Φορολογία: 37 Νόμοι την 15ετία (2002-2016)

Έτος	Νόμοι φορολογίας	Σύνολο σελίδων	Σύνολο άρθρων	Σύνολο συναφών ή άλλων διατάξεων	Σύνολο μεταβατικών διατάξεων	Σύνολο κανονιστικών εξουσιοδοτήσεων	Σύνολο διάσπαρτων διατάξεων
2002	2	44	39	7	4	30	14
2003	1	10	22	13	2	17	7
2004	3	307	130	40	7	52	4
2005	3	48	94	40	13	44	1
2006	3	59	65	21	7	35	3
2007	3	31	51	16	10	44	11
2008	2	28	72	7	3	40	1
2009	3	64	113	47	0	79	20
2010	6	118	123	15	30	87	16
2011	1	56	52	0	0	92	16
2012	0	0	0	0	0	0	22
2013	6	169	283	97	32	177	64
2014	0	0	0	0	0	0	45
2015	3	22	50	7	0	17	14
2016	1	28	16	5	1	8	35
ΣΥΝΟΛΟ	37	984	1.110	315	109	722	273
Μέσος Όρος	2,5	65,6	74	21	7,3	48,1	18,2

- Το 2014 ψηφίστηκαν 45 άρθρα, διάσπαρτα σε άσχετα νομοσχέδια, που ρύθμιζαν ή άλλαζαν το περιεχόμενο των **φορολογικών νόμων**.
- Το 2015 ψηφίστηκαν 61 άρθρα, διάσπαρτα σε άσχετα νομοσχέδια, που ρύθμιζαν ή άλλαζαν το περιεχόμενο των νόμων για το **ασφαλιστικό**.
- το φορολογικό σύστημα μπορεί να αλλάζει μέχρι και **2 φορές το χρόνο**.

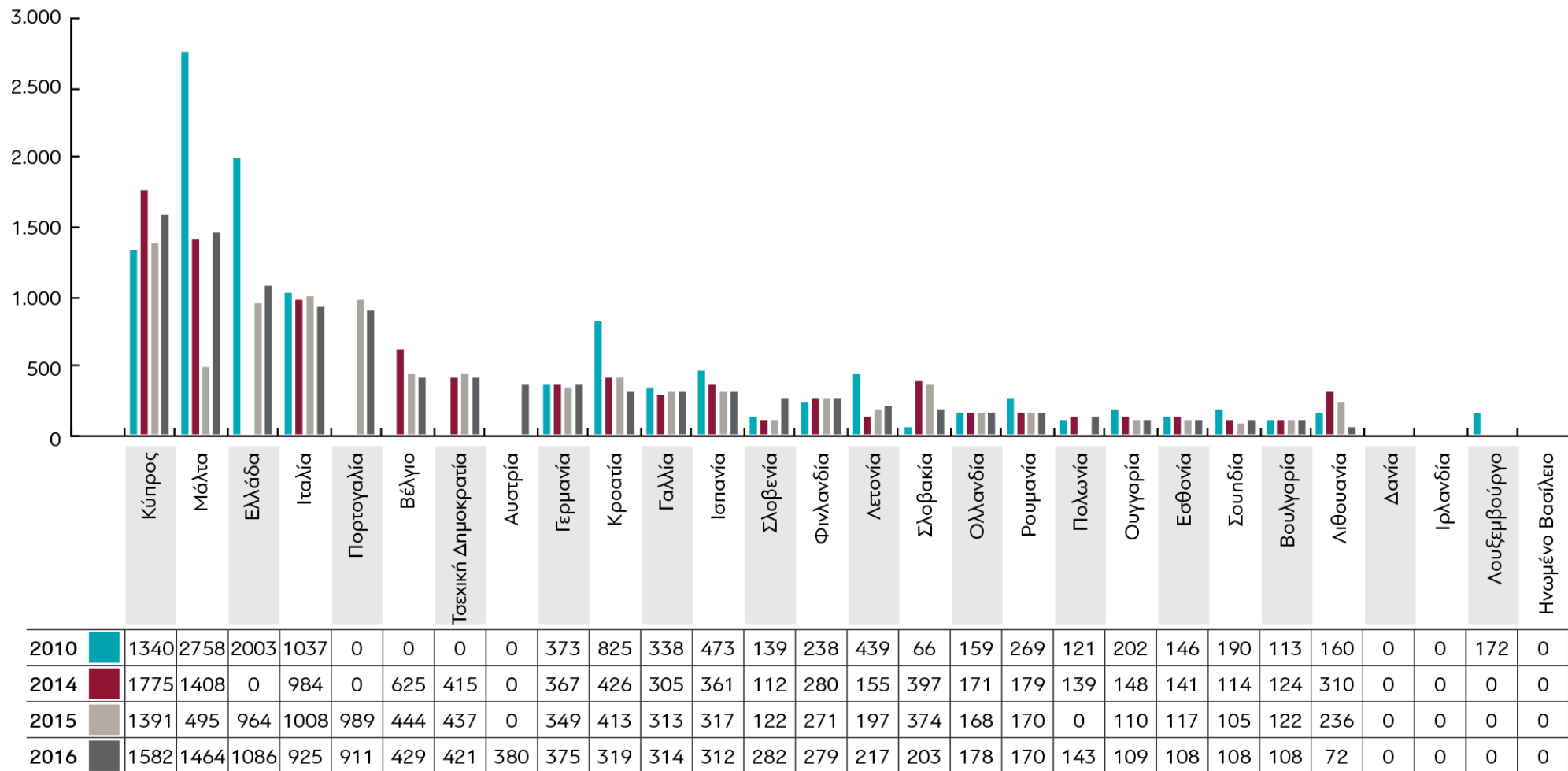
Διοικητικό βάρος σε επιχειρήσεις: 3,28 δισ. (ΟΟΣΑ 2014)

Δικαιοσύνη

- Η επίλυση μιας συγκεκριμένου τύπου **δικαστικής διαφοράς** για μια επιχείρηση στη χώρα μας χρειάζεται κατά μέσο όρο **1.580 ημέρες**.
- **4/10** επιχειρήσεις έχουν **3-4** υποθέσεις που καθυστερούν στη δικαιοσύνη.
- Ένα **ανεξάρτητο, αποτελεσματικό και ποιοτικό** δικαστικό σύστημα ενισχύει την προώθηση των επενδύσεων και της επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- **5 άξονες μεταρρυθμίσεων:**
 - χωροταξία των δικαστηρίων
 - τεχνολογία
 - εκπαίδευση
 - εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών
 - δικαστικοί υπάλληλοι

Διάγραμμα 5: Αναγκαίος Χρόνος για την Επίλυση Διοικητικών Διαφορών (πρώτος βαθμός σε ημέρες), ΕΕ (2010-2016)

Όπου 0 = μη διαθέσιμο στοιχείο

Πηγή: European Commission (2018), The 2018 EU Justice Scoreboard

Προτάσεις για περιορισμό της πολυνομίας και της κακονομίας

Μακροπρόθεσμα: από-κομματικοποίηση της διοίκησης, βελτίωση διοικητικής ικανότητας δημοσίων υπηρεσιών, μεταβολή της διοικητικής κουλτούρας προς την κατεύθυνση του σχεδιασμού, του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της αξιολόγησης της διοικητικής δράσης.

Μεσοπρόθεσμες προτάσεις για περιορισμό της πολυνομίας και της κακονομίας

- Μείωση της πολυνομίας με το εργαλείο της «γκιλοτίνας» (περιοδικός έλεγχος και κατάργηση περιττών ρυθμίσεων ανά τομέα δημόσιας πολιτικής)
- Στοχευμένες κωδικοποιήσεις σε τομείς
- Εξορθολογισμός τρέχουσας πρακτικής ως προς την εισαγωγή τροπολογιών
- Ενοποίηση όλων των συνοδευτικών Εκθέσεων κάθε νομοσχεδίου σε μια έκθεση «Ανάλυσης Ρυθμιστικών Επιπτώσεων»
- Ετήσιος νομοθετικός προγραμματισμός ανά υπουργείο και εξαμηνιαίος έλεγχος
- Αξιολόγηση και κατάργηση, μετά από 2 χρόνια, νόμων που, κατά δήλωση του νομοθέτη, ψηφίστηκαν για να αντιμετωπίσουν έκτακτες καταστάσεις ή ανάγκες
- Αλλαγή νομοθεσίας, ώστε τα δικαστήρια σε συγκεκριμένες περιπτώσεις να δύνανται να ελέγχουν την ίδια τη διαδικασία παραγωγής νόμων από τη Βουλή

Βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις στο επίπεδο της εκτελεστικής εξουσίας

- Ακριβής και συστηματική διάγνωση του προβλήματος με επιστημονική έρευνα φαινομένων πολυνομίας και κακονομίας ανά τομέα πολιτικής
- Στροφή της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης προς τη μέριμνα για εφαρμογή της Καλής Νομοθέτησης.
- Ενδυνάμωση της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής (ΚΕΝΕ)
- Διϋπουργική Επιτροπή Καλής Νομοθέτησης
- Ενεργοποίηση Μονάδων Νομοθετικής Πρωτοβουλίας Υπουργείων
- Γενικά, προσαρμογή της κυβέρνησης και της διοίκησης στις ήδη θεσπισμένες αρχές και διαδικασίες Καλής Νομοθέτησης (ν. 4048/2012)

Βραχυπρόθεσμες προτάσεις στο επίπεδο της νομοθετικής εξουσίας

- Ενδυνάμωση και διοικητική υποστήριξη της Βουλής ώστε να προσαρμοστεί προς αρχές Καλής Νομοθέτησης
- Αποσύνδεση του υπουργικού από το βουλευτικό αξίωμα
- Μείωση του αριθμού των υπουργείων ή/και των υπουργών
- Ευρύτερη διαβούλευση επί των νομοσχεδίων στο προ-κοινοβουλευτικό στάδιο
- Τήρηση του ελάχιστου χρόνου για την ηλεκτρονική διαβούλευση
- Επεξεργασία νομοσχεδίων από Τμήμα του ΣτΕ πριν από την κατάθεσή τους στην Βουλή
- Μείωση πηγών πίεσης για αύξηση της νομοθετικής παραγωγής (μείωση αριθμού βουλευτών, σύσταση μικρότερων εκλογικών περιφερειών)

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

fay.m@dianeosis.org